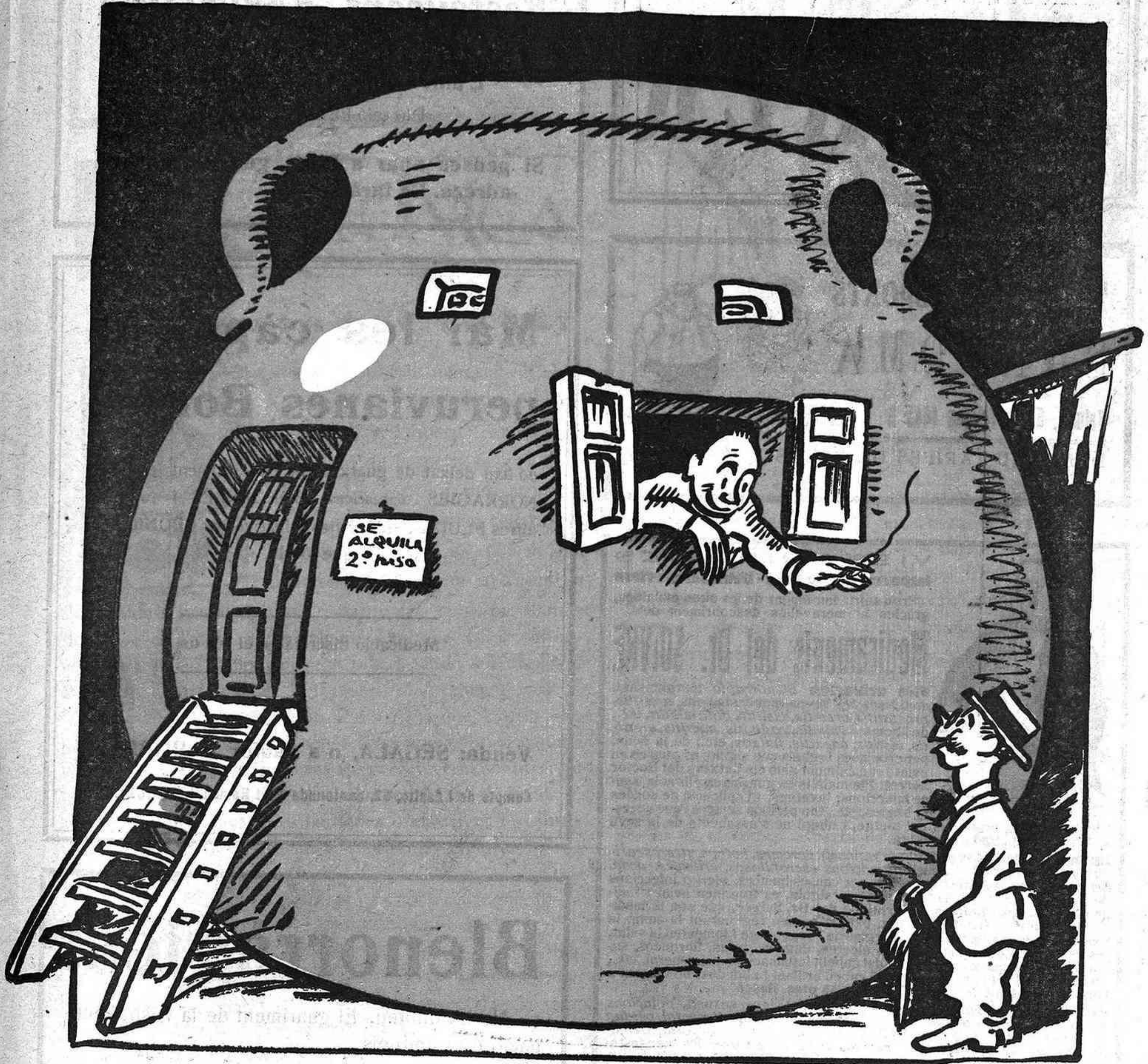

Barcelona, 21 de setembre de 1928

L'Esquella de la Torratxa

ANY LI - Núm 2570 - 15 cts. - Atrassats 30

ART MODERN

—Trobo que has tingut molt mal gust triant aquest model de casa.

—De pitjors n'hi han a l'ensanche. Ara totes seran així!

TEATRE COMIC

Tots els dies, gran èxit
de la nova Revista

POCKER

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inútilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorràgia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sem pre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen reg nerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floriscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Oficines Laboratori Sókatarg*, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Carrer de l'Om, 8

BARCELONA

Restaurant BARCELONA

121, Rue Monmartre, 121

L'únic restaurant català a París

Direcció FELIX FERRER

Si penseu anar a París, guardeu aquesta adreça. Us farà servei.

Mai les càpsules peruvianes Borrell

no han deixat de guarir aviat i radicalment les BLE-NORRAGIES (purgacions) GONORREES i tots els altres FLUIXOS de les vies urinàries, per CRONIQUES que fossin

Medicació discreta en el seu us

Venda: SEGALA, o a l'autor A. BORRELL

Compte de l'Asalto, 52, cantonada Sant Ramon. - BARCELONA

Blenorràgics:

No ho dubteu. El guariment de la vostra purgació està amb els

Cachets Neisserinos

Exit garantit. Tractament ràpid, discret i sense molèsties

Venda: Farmàcies i Centres d'específics

Preu de la capsula: 5'50 pessetes

XXXIII ANIVERS

Innocent Ló

L'ESQUELLA D
dedica aquest record a

La Ciutat-Ciutat

ESFETA la unitat material d'“Acció Catalana”, ha quedat, però, la unitat moral de l'esperit. Aquesta unitat moral de l'esperit és una de les arrels més fortes i més sanes del nostre poble. Es poden separar homes i doctrines; es poden allunyar en la doctrina o en l'acció in-

dividualitats i collectivitats; resta un fet, però, per damunt de tot, i és l'amor al pairalisme. Aquesta calor del cor, aquesta tradició fonamental del nostre poble, millor dit, de la nostra Ciutat, que és, certament, el fonament bàsic de la renaixença — encara que Pla cregui que hauria estat molt millor un pairalisme pagès i no una política ciutadana—, ha fet que, en moments de perill per al sentit cultural i humanitari de la Ciutat, els homes deixin de banda les accions circumstancials, les tàctiques preventives i s'ajuntin i agermanin per a l'amor d'un sentit més enlairat i fonamental.

Entre una Ciutat manada pel camp i un camp manat per la Ciutat, més m'estimo això darrer. Creure que d'haver-nos governat la pagesia estariem millor, és una obcecació. Sense la Ciutat, Catalunya, i tots els pobles del món, foren encara en un estat de civilització precària. Jo sento molt haver d'insistir des del meu punt de vista ciutadà, però sóc nat a Barcelona i m'ofega aquest ambient anti-pàtic que es crea, amb la condescendència de tots nosaltres, de voler fer passar la pagesia com àngels del cel i als de la Ciutat com els mals esperits que Déu posà al món per contrastar-los amb la bondat i serafisme de la gent del camp.

Aquestes velleitats de la ciutat, de què parla Pla, per justificar una política fonamentada en la pagesia, no són

que...

seves costums p...

que vibrà durant el procés Dreyfus, ...

que sent les dolors dels nihilistes russos durant el XIX, com si fos San Petersburg; que plora

com Polònia com si fos els estudiants de Varsòvia empresonats; que sent bategar Ibsen i la màquina de vapor; que sent i vol ésser mitjà de comunicació entre el món i la península i que reb tots els batecs de tots els moviments mundials per aplicar-los a la seva vida, així en la guerra europea com quan a tot arreu del món hi ha un moviment progressiu social en l'hora en què el Tractat de Versalles recolleix, davant dels batecs del món obrer i treballador, la lletra fonamental del Treball, organitzant el “Bureau International du Travail”, no és una Ciutat penell i poca-solta que va d'una banda a l'altra, sinó que té l'esperit inquiet dels grans pobles que en aquestes ondulacions troben la seva pròpia grandesa i la seva sava nova...

La Ciutat, està per damunt de tot. Està per damunt dels homes i de les doctrines; per damunt de les tàctiques i de les accions. Es cert que la Ciutat té zones vermelles, on la sang es barreja amb la porqueria; és cert que tenim districte V, però també és cert que en totes les cases de pagès hi ha el femer. Res hi ha pur que no sigui en ço moral. I en ço moral, si no hi hagués Ciutat, no hi hauria Fundació Bernat Metge, no hi hauria teatre, no hi hauria Cultura, no hi hauria Civilització...

Ara bé: la Ciutat per damunt tot, si ha d'ésser reflex d'Europa; però no, si ha d'ésser reflex de la muntanya. La Ciutat-Ciutat. No la Ciutat-pagesívola, on tothom tingui l'esperit mesquí i el cor estret, on no hi hagi generositat i bondat, grandesa i amor.

Tot això és lirisme, tot això és abstracció. Però a hores d'ara, el lirisme i l'abstracció és l'únic noble. El practicisme, el realisme, ja sabem on ens porten.

I a més a més, en l'hora dels fets polítics; en l'hora del realisme i de l'acció, pel que fa referència al pairalisme, ja veurem on seran aquestes concrecions tan lloades.

FRANCESC MADRID

L'amic del llibres

De vegades, hom veu a gent no instruïda procedir dreturerament en els assumptes ordinaris de la vida. L'instint i l'experiència en són la causa. Es una manera de procedir molt propera a un procedir natural. El qual, però, acostuma a ésser generalment corromput per l'artifici: una instrucció deficient, una desviació del desenrotllament normal de les facultats individuals. Els homes obren, llavors, sots la influència d'una falsa saviesa, o hé obeint a mòbils secrets, misteriosos: és la ignorància, la superstició qui juga.

Pugem uns esglaons en l'escala social. Un oficinista, un burgès, un aristòcrata... Un subjecte qualsevol d'aquests que porten, més o menys llampant, un vernís de cultura. ¿Com actuen davant els mils problemes que a diari es presenten? Fixeu-vos-hi: barroerament quasi sempre.

Observeu ara aquells que han aconseguit sobresortir en un ram determinat de la ciència, de l'art, de la indústria... I veureu que gairebé indefectiblement — a part de llur especialització — la seva ineptitud és completa.

Dintre un tipus primari, una persona assenyada la trabareu més aviat entre gent que no hagin perdut encara la crosta camperola.

Però si—*rara avis*—, us trobeu amb un individu de conducta enraonada, que es formi un concepte clar de la política i dels homes, que tingui, en fi, una noció de les coses i dels problemes del món, podeu afirmar, sense d'equivocar-vos, que aquest individu és un amic dels llibres; que la lectura és, entre les seves aficions, l'afició més cara.

El seu esperit, forçosament inquiet, cerca en els llibres una cosa més que una simple distracció o que l'aprengutge o el domini d'una tècnica. Hi aprèn a viure, a convertir la vida en un esport agradable.

A poc a poc, però més i més cada dia, s'habituava a la meditació i es decanta a les coses belles, donant a la seva vida una orientació lògica, un caire estètic.

Hom sap que entre els amants dels llibres s'hi troben alguns tipus extravagants, una mena de mussols que viuen a l'esquena al món, submergits en les seves lectures. Són, mateix, com els que mai no llegeixen, éssers incomplets.

No. Els llibres no han de devorar-nos. Les veritables mans manitats es cursen amb els llibres, sí, però de cara a la vida. Sols així conrearem degudament el nostre esperit i conseguirem la serenitat entre els esculls del destí.

ESPORTIUS

—Ja et deia jo que era millor anar a rebre el "Barça. Tu en tens la culpa d'això.

—Mira, noi, no em maregis.

GLOSARI

DE LES TELEFONISTES

S'ha inaugurat el telèfon automàtic. El fet en sí no ens interessa: nosaltres no tenim telèfon, ni pensem tenir-ne. No volem mals de cap, nosaltres, ni angúnies. Som homes de pau, de pau, tranquil·litat i bons aliments.

Demés, amb el telèfon hi havíem passat estones que no volem recordar. Si hem posat mal geni creiem que se n'ha de culpar al telèfon.

De manera que no ens interessa el que sigui automàtic o deixi d'ésser-ho.

Avui ens interessen les telefonistes. Les telefonistes que s'han quedat sense feina.

Les telefonistes que s'han quedat al carrer.

Les telefonistes que es guanyaven la vida fent enfadar els pobres infelços que es veien en la necessitat d'utilitzar el telèfon.

Davant d'aquest fet — el de què l'automàtic hagi economitat un gran nombre d'empleats—, sentim una sincera angúnia per les pobres telefonistes.

Hem oblidat totes les enrabiades que amb el seu comunicació ens han causat.

Ara, què faran aquestes simpàtiques noies de telèfons? Què faran, sense poder seguir fent-nos enfadar?

Nosaltres voldríem que, malgrat tot, la vida tingués un optimista i lluminós somriure per aquestes senyoretetes, que, pel sol fet d'ésser senyoretetes i no senyores, mereixen tota la nostra simpatia.

Nosaltres desitjariem que treguessin la rifa.

O que es casessin amb un jove ben ric, ben bon noi i ben maco.

I que, si l'automàtic fracassava, mai no tornessin a ésser telefonistes.

Això no!

LES VICTIMES DE L'AUTOMATIC

—Estic desesperada.

—Per què?

—Perquè, com que no puc parlar amb els clients, és difícil que em surti xicot.

VIRAI

L'amable cafè concert

¡Que n'és d'amable aquest cafè concert provincià on hi treballen les cobejadores que diuen haver passat pels primers escenaris del món! Les dones que hi actuen són d'aquelles que viatgen de tercera, amb un maletí de frare a la mà i que viuen a dispesa, àdhuc parlar sempre del seu pis luxós i de les cambres altes i exigents.

Un vespre, una d'elles va contestar a un empleat de l'estació que va ferir-la amb paraules que posaven en mal lloc la seva reputació com a dona:

—Sàpigues que no he estat mai cap dona que posa preu al seu cos. Si faig "bolos" és per divertir-me, car en tic prou per a viure com una reina. Demés, una dona és artista... i l'art no s'arreciona així com així. És una cosa que atreu, creu-me.

En aquest cafè concert, les diguem-ne artistes, es vesteixen en una mena de cobert que hi ha al capdavant del pati. A l'hivern s'hi gelen i a l'estiu s'hi torren. Els concurrents al local sempre alleguen una necessitat peremptòria per sortir a fora i anar a mirar per les escletxes.

Canten "couplets" obscens que semblen invocacions a la tuberculosi. Els espectadors esdevenen tristos i avorrits.

EL NOU SERVEI AUTOMATIC

—“Zumbido continuo, zumbido intermitente”...
Hi agafaré migranya, amb tants “zumbidos”!

Aquests establiments tronats, que tenen molt poc de cafè i molt menys de concert, són com una perllongació del carrer. Entre la sala i l'empostissat hi ha la transició de l'orquestra. Les balustrades de les galeries avancen cap a la platea i els caps dels espectadors que surten, com si volguessin arribar a l'escenari, semblen gàrgoles.

Es l'univers de la vila. Els homes i les dones semblen acabades i definitives com joguines de roba moderns i estrafolaris. Llurs rostres estan despallats d'incertesa o de voluntat humana. Fidelment, els homes són relaxats i les dones són bagasses o novellesques. És una pobra gent que quasi no pot amagar llur misèria i que ni tan sols prova de remoure els nostres sentiments.

Esguardo allà on vull, pels recons de la sala, i tot ho veig relaxat, indistint. Sé que aquest home que tinc al davant, acabarà ajupint-se, posar un dit a les rajoles, com si hagués vist un objecte preciós i que es redreçarà exclamant:

—Ex!...

Si n'hi ha algun que crida i està alegre, ho és a la manera de l'alcoholisme i de la misèria. Els que tenen el gust de les reflexions morals, poden deplorar-hi la decadència humana. Ací els espectadors resten mestres de llur pensa, mentre que al teatre els autors dolents solliciten el nostre amor. Pretenen subjugar-nos amb llur lògica especial. Cal escoltar com s'escolta a l'escola l'explicació dels llibres de text i cal seguir, per saber on s'és, de la mateixa manera que el xicot mal educat ens obliga a mirar-lo mentre ens prova la paciència.

Hi han obres teatrals que no valen més que els "couplets" de cafè concert. En una vaig veure recentment una noia, el pit de la qual pujava i baixava com el pistó d'un motor, que deia al seu amant:

—Tu ets un artista. Tu ames l'amor per l'amor, el sofriment pel sofriment... Tu vols sofrir i fer sofrir.

¿Aquest baix romanticisme no està per sota de tota obscenitat? Jo prefereixo la cançó que no pretén enganyar-me.

Un jorn, en aquest cafè concert varen abroncar una dona que s'anunciava com "estrella" i ella va contestar a les interrupcions i mig plorant:

—Per Déu! Deixeu-me treballar. Si faig tot això és per menjar.

Decididament, aquest cafè concert provincià té un no sé què d'amable, que us fa veure el poble d'empenta doblegant el llom al cant d'una sirena impúdica o enervant-se a la més petita i banal imprecació bordellera.

VELL FAUNE

La Plaça Reial

Encar consreva el caire de claustre monacal i no té ni una pedra de les que abans tenia; els ossos i la sang de l'edat medieval, amb el trastorn del temps, lentament els perdia.

No és recés de frares ni de núvols d'encens, ni té cap tomba freda dins on la Mort s'hi glaça; avui té bancs de pedra on l'amor hi és propens i de nits hi té ombres d'una que altra bagassa.

Però encara recorda la infame inquisició i les flames impies de les dotze fogueres que en nom d'un Déu d'amor i de redempció alçaren contra els homes uns altres homes-feres.

El brollador del claustre ja no hi és, ni els capitells, ni la quietud densa, ni aquelles flames d'ombra dels xiprès. Avui hi ha una vida més intensa:

Un estol de mainada i mainaderes, modistetes del braç del seu promès i una ombra allargassada de palmeres quan el sol hi és estés.

Una font on hi acuden les veïnes a omplir el cantiret d'or de la il·lusió, per a senti, en passar, paraules fines que els dirà perquè sí algun minyó.

I, a la nit, diletants de cada dia, qüestionant amb posat transcendental, teosofia i filosofia i, molts d'ells, ni saben la història de la Plaça Reial.

En nits de pluja i de penombra és un recés dels desvalguts —sense pa i sense llit!— que com una ombra dormen a sota els pòrtics ajeguts.

Tan a prop de la Rambla i del bullici i és plena de quietud i de repòs, com si fossin les nafres del sílici que se li han fos per sobre, però les duu al moll de l'os.

A cada porta un cafè o una botiga; els altars d'ara són altars del comerç, on s'hi ou el res de l'or sense fatiga que és un res més humà i més divers.

No és pas d'altres places pariona, car té un posat més noble i senyorial i el vol d'arcades li fan de corona i és de fet i de dret Plaça Reial.

SALVADOR PERARNAU

OFICINISTA DISTRET

—Jo juraria que ja m'havien portat la forquilla i el ganivet!

ELS QUE HAN ANAT A REBRE EL "BARCELONA"

Els curiosos, el del "queda filmado", les admiradores del "mago"; el senyor Domènec de Porreres, amb barba postissa, el camió per a les pilotes... i quatre gats.

El degà dels arbres

—Quin és l'arbre més vell de la terra? ¿Una de les alzines que fornien d'aglans l'edat d'or dels nostres avis? ¿Un cedre del Líban o del Sinaí contemporani de Moisès o dels profetes?

—No; és un xiprer.

L'arbre de Venus, en efecte, és molt vigorós. La seva fusta passa per incorruptible.

—Quina edat deu tenir aquest degà dels arbres?

—Hom calcula, aproximadament, que cinc o sis mil anys. Es, doncs, contemporani dels Faraons i té un parell de segles més que la gran Piràmide.

—I aquest arbre venerable, ¿on aixeca la seva copa gegant?

—Això no cal ni preguntar-ho. A Amèrica, naturalment. I, més concretament, al Brasil. No seria a Catalunya, on els boscos són cremats cada estiu.

El rei dels xiprers es desa als voltants de Baya. Quan Alexandre Humbolt, el senyalà, al començament del segle passat, el seu tronc mesurava, a un metre vint, sobre la terra, 40 metres de circumferència. D'aleshores ençà l'arbre no ha deixat de prosperar i de créixer, fins al punt que una placa posada per l'esmentat naturalista ha desaparegut dintre la fusta. Ara, les autoritats locals han erigit una fita al seu peu, amb aquesta inscripció: "Vet aquí l'arbre més vell del món."

L'afirmació és ben fonamentada? Qui pot dir-ho? Hi ha encara al món tants boscos inexplorats! N'hi han al mateix Brasil. El que hi ha a Baya pot ésser també en qualsevol altre recó d'Amèrica. La inscripció és, doncs, presumptuosa. No desvetllaria cap objecció si hom, més modestament, hagués posat: "Veus aquí l'arbre que passa per ésser el més vell del món."

—¿I quin jardí s'enorgulleix d'aquest degà dels xiprers i dels arbres?

—Ai, las!, un cementiri.

Després de tot, la terra sencera, ¿què és sinó un cementiri?

Lectura matinal

No m'h aagradat mai parlar del metropolità, del tramvia ni de l'autobús, car aquests sistemes de locomoció, junt amb el parlar per telèfon i l'usar paraigües, són les coses que més avorreixo. Em plau més anar a peu, fer una llarga caminada per dir quatre mots i mullar-me com un peix, abans de valer-me de cap d'aquests devoradors de distàncies moderns o de l'antic i antipàtic bastó amb sotana, preservador insubstituïble de les llàgrimes celestials. Aquest últim el trobo tan poc apropiat, que fins m'irrita i val més que no m'ocupi d'ell si és que vull acabar l'article.

En canvi, sempre he cregut que, en tots els vehicles que he esmentat abans, s'hi aprèn a conèixer molt els homes. Dintre d'ells tothom s'assembla, car hi viuen en contacte. No parlem, però, de les hores d'extrema aflluència i de lluita brutal en els qual l'horda que puja envesteix a la que baixa. El viatger es veu en tot els altres. Cadascú va a la seva estació, als seus afers, passejant les seves passions, les seves manies, els seus vicis, la seva manera d'ésser ell mateix o d'ésser un ningú. El jove, els ulls del qual erren d'un cantó a l'altre, cerquen el seu destí, el mendiquen de rostre en rostre. Aquella dona no cerca res, perquè ja ho té tot. La seva vida està feta. Té vestits, capricis, capells, marit o amant. Els trets brutals i suaus a la vegada d'aquella cara, aquesta cara entre trenta o cinquanta anys, en la que dos solcs, partint del nas, es perden dintre el bogoti; aquesta cara està plena de certes, de pensaments rastres encerclats com bótes i abocada cap al periòdic que té al davant. Entre els dits peluts volta el diari doblat i rellisca com entre dos galzes, poc a poc. Aquell home gros només mira un petit espai. La seva mateixa manera de llegir és parsimoniosa.

Es així com llegeix les noves cada jorn. Quan fica el nas dintre un diari, hi posa més atenció que si anés a l'església per a un casori o per a un enterrament. Però el periòdic és el seu únic i quotidià nodridor espiritual, i el seu autobús, metropolità o tramvia del matí, és la seva església i el seu altar.

Un consell i una anècdota

Diuen que l'anglès és un llenguatge bàrbar. Res més cert. No obeeix, com l'alemany, per exemple, a normes determinades, a una formació científica. I respecte a les llengües neolatines, és més embullat, més il·lògic, tot i essent aquestes—el francès especialment—, no molt enraonades. La qual cosa, tanmateix, és ben comprensible, tenint en compte el procés de formació de totes elles.

La fonologia de l'anglès és, sobretot, fantàstica. Una lletra és pronunciada de mil maneres distintes. No trobaríem, entre deu anglesos cultes, dos que estiguessin d'acord en una pronúncia determinada. Les discussions abunden. I això que els anglesos tenen dos diccionaris: un de pronúncia i un altre d'ortografia.

No és d'estranyar, doncs, que els estrangers que vulguin aprendre la llengua més parlada del món, xoquin, malgrat la senzillesa de l'analogia, amb grosses dificultats. Sembla talment que els que l'aprenen segueixin el consell d'Eça de Queiroç, qui recomana de parlar les llengües, per patriotisme!, amb l'accent de la pròpia nacionalitat.

Sigui com sigui, aquesta dificultat ha donat lloc a confusions ben xocants. Una de les més característiques que conec, i que es dona com un fet real, va tenir lloc, durant la guerra, en un col·legi de noies del Migdia de França, en ésser visitat per dos il·lustres professors anglesos. La directora, per honorar els visitants, va reunir les alumnes i les féu cantar una cançó anglesa molt en voga llavors. Els anglesos l'escoltaren religiosament, i tan bon punt es va acabar, un d'ells, tot emocionat, prengué la paraula i digué, dirigint-se a la directora:

—Aoh! Madame! Que n'és d'harmoniosa la llengua provençal!...

La directora, que era, a més a més, professora d'anglès, va estar a punt de desmaiar-se.

La Universitat

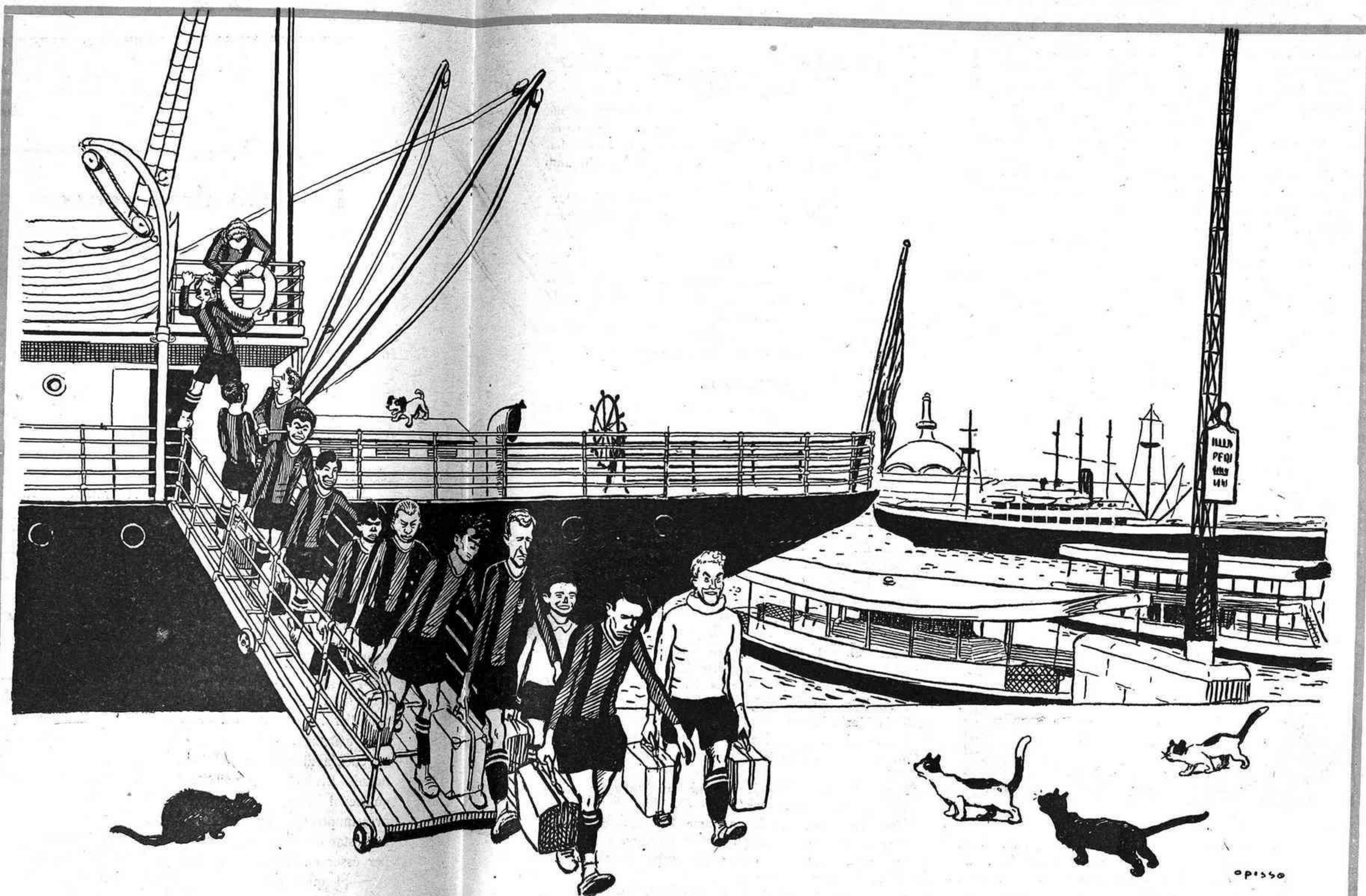
Per poc que fullegeu els diaris d'aquests dies—especialment els estrangers—vos trobareu davant d'una gran activitat estudiantil, proves de la qual són el Congrés Internacional d'Estudiants a París, diferents concursos esportius i literaris i, sobretot, el gran nombre de canvis que fan diversos països amb els seus estudiants. Els anglesos, sobretot, s'emporten la palma, però no deixa d'ésser agradable, i encoratjador per a la causa de la Pau, veure que el nombre d'estudiants permutats (250) entre Alemanya i França és el més elevat que s'ha registrat. Però si és afalagador contemplar l'activitat dels nostres companys de l'altra banda dels Pirineus, resulta molt més depriment veure l'estat d'inactivitat a què hem arribat els estudiants catalans. La Universitat no té ànima ni vida de cap mena; els estudiants van allà—si hi van— a buscar uns quants aprovats al final del curs, per a cobrir l'expedient davant llurs famílies, i d'aquesta manera passar uns quants anys sense fer res. I ja no parlo de participar a la vida internacional per medi de fortes organitzacions nacionals, perquè, per ara, encara és menys possible que reanimar la Universitat. Ara bé ¿de qui és la culpa de tot això? En general, la gent diu, en tocar aquesta qüestió, que els estudiants d'avui no tenen cap ideal, tot el que més són una colla de "pollos pera", que no saben fer altra cosa que marcar postures pels carrers de la nostra

ciutat. I bé! Es que en tenim la culpa els estudiants? Nosaltres no som més que allò que el ambient ens ha fet; a nosaltres ens toca acusar. Què han fet els intel·lectuals per a nosaltres? Què han fet les corporacions de tota mena que estan escampades per la nostra terra? Se'ns ha ajudat mai a organitzar-nos, perquè puguem fer oir la nostra veu tant a dins com a fora de casa nostra? No, no i no.

La vida de l'estudiant català, amb una mica d'ambició de saber i de difondre les seves idees, és trista. Molt trista! Esperem que no sempre serà així, i ho esperem per al bé de tots plegats. La Universitat, en el seu estat actual, no donarà més que senyors Esteves carrinclons i sense ideals, i la Universitat ha d'ésser un planter dels homes de demà, dels defensors dels ideals democràtics, dels polí-

tics, dels governants, dels homes de ciència, dels inventors, dels escriptors, en fi, de tots els homes que han d'estructurar el cos social del futur i que han d'honar llur pàtria amb el seu talent. Una nació que no tingui la Universitat forta, plena de vitalitat i d'idealitat, no té cap avenir. Si els brots són morts, com volem que floreixin?

J. S. D.

L'ARRIBADA DEL «BARÇA»

...i el públic que els esperava.

“Herètics”. J. K. Chesterton. Traducció de Pau Romeva. Primer volum de les obres completes de G. K. C. Publicacions de “La Nova Revista”. 5 ptes.

Chesterton, més que com un passiu catòlic, se'ns presenta en aquest volum d’“Herètics” com un actiu, com un apassionat catolitzant. Pensem, de totes maneres, que es tracta de la passió d’un anglès, d’una passió anglesa. A Anglaterra, el problema religiós té una vitalitat que no té en altres països. Exemple: la pintoresca “Salvation Army” que recorre, amb un bombo i un cornet, les tavernes de Wittechapel Road per arrencar ànimes al vici.

Chesterton és un dels escriptors més anglesos. En ell, la religió és una cosa consubstancial amb la raça. Sent una veritable passió per la religió, però una passió que no li fa perdre el coneixement. L’únic escriptor anglès, a qui la passió féu perdre el coneixement, fou Oscar Wilde, del qual encara renega la púdica Anglaterra.

Perdre el coneixement, mai! Sempre el bon sentit, la lògica. Així el catolicisme de Chesterton és més inclinat a Ignasi de Loyola que a Francesc d’Assís.

La passió de Chesterton és, essencialment, potencialment —i millor que sigui així—, una passió d’artista. Diu, per exemple: “Jo no em preocupo de Mr. Rudyard Kipling com d’un vívid artista o una vigorosa personalitat: jo me’n preocupo com d’un herètic, és a dir, un home l’opinió del qual sobre les coses ha tingut la gosadia de diferir de la meua. “Jo no em preocupo” de Mr. Bernard Shaw com un dels més brillants i un dels més honestos homes vivents; jo me’n preocupo com d’un herètic, etc.”

I en dir això ens enganya, i ell ho sap que ens enganya. Kipling i Shaw el preocupen com artistes, com creadors de bellesa. I és natural que així sigui.

Chesterton—ja hem quedat que era un dels més racials escriptors anglesos—juga i fa broma amb les idees. Tot el que ell afirma avui, pot negar-ho demà sense perdre ni per un moment la dignitat de la posició d’avui.

Aquests assaigs d’“Herètics”, llegits amb calma i convenientment espaiats—és a dir: llegir un assaig cada setmana—resulten deliciosos. Chesterton serà un enemic, però, en compensació, és un gran artista.

ALPHA

BARCELONA

“El señor de Pigmalión” és una obra de Jacint Grau, que ha trigat uns quants anys a estrenar-se a Espanya. Les empreses nostres amb la incomprensió de sempre, refusaven l’obra. I l’obra s’estrenava a Praga, a París, a altres ciutats d’Europa, i obtenia èxit.

Ha estat necessari que l’acceptés l’actor Cibrià. Acceptant-la i muntant-la amb respecte, s’ha acreditat d’actor intel·ligent, d’intelligent director, d’empresari artista.

“El señor de Pigmalión” és una obra de noble intenció, escrita en una forma bella i original. No és una comèdia vulgar, no té res a veure amb les comèdies que es fan avui. I que no s’haurien de fer ni avui, ni demà, ni demà, passat.

El públic escoltà l’obra amb respecte, s’interessà per ella, i aplaudí amb entusiasme. Aquests aplaudiments haurien de tenir una certa eloqüència per als empresaris, ja que demostren ben a les clares que el públic, cansat de les comèdies poca-soltes i pobres d’esperit que se li han donat fins ara, també sap apreciar les obres d’una bellesa pura.

El decorat de Bartolozzi esplèndid de sintetisme i d’expressió.

I esplèndida la interpretació, sobretot, per part de la senyora Melià i dels senyor Cibrià i Llorens.

POLIORAMA

“El tren de la vida” és una comèdia que se n’entra de ple en els camps del melodrama. Hi ha en ella totes les casualitats ingènuament providencials del melodrama. Però està dialogada amb una certa vivacitat, i això fa que s’escolti amb gust.

Molt bé la interpretació per part dels senyors Soler Mary i Rodríguez de la Vega. D’entre les senyores, cal destacar Carme Sánchez.

NOU

Hi ha donat unes funcions la companyia d’Emili Vendrell, en la que hi han elements tan notables com el baríton Miret, el tenor Biarnés i l’actor Llimona.

Amb la ja mil·lenària “Cançó d’amor i de guerra”, obtingué un gran èxit, molt ben secundat pels altres intèrprets, el baríton Miret.

ESPANYOL

Avui debuta la companyia Santpere-Bergés. Debuta amb “La florista de la Rambla”, una nova comèdia d’Anfós Roure.

Desitjariem que aquesta comèdia tingués èxit. I que en tinguessin les altres que la seguiran.

BON

El safareig de la Rambla

— Es diu que Montero, gairebé retirat de la nostra escena, car la seva actuació a la revista del Còmic està a les acaballes, s’ha presentat a Elena Jordi, oferint-li els seus serveis, per actuar del que ella vulgui, en la companyia que dita actriu està formant per a actuar en un dels nostres teatres.

Ja serà divertit veure Montero corrent en calçotets per l’escenari, imitant el malaurat Josep Alfonso.

— Es diu també que Canals ha contractat l’excel·lent actriu Antònia Baró. Gràcies a Déu que ara, a Novetats, demés de Maria Morera, agraciada amb les Palmes acadèmiques, hi haurà una bona segona dama de caràcter que pot interpretar perfectament els papers de primera, si convingués.

— Sembla que l’actor Josep Claramunt té grans projectes per a la vinent temporada.

Josep Claramunt, que és un home d’empenta, no fa més que citar a casa seva a autors, pintors i actors. A casa seva els rep en un sumptuós despatx que acaba de comprar-se i que deixa a tothom bocabadat.

— A Novetats inauguren la temporada amb una obra nova de Santiago Rusiñol. La inauguració, doncs, serà un esdeveniment.

— La inauguració de Romea sembla que serà amb “Els fills”, drama de Millàs-Raurell, que és esperat amb curiositat.

TORNANT DEL BALNEARI

—Que heu tingut alguna desgràcia?

—No, vinc de prendre les aigües per guarir-me un xic de dolor que tenia.

CICLISME

Diumenge vaig dir a la "patrona" que em fes una truita amb pernil i quelcom més per a menjar al camp, doncs volia anar als afores a presenciar l'arribada dels valents que, durant nou dies han estat l'animació de Catalunya.

La "patrona" s'hi esmenà. Em preparà tot un tiberi. I amb el paquet sota el braç, el bastó de punxa a la mà i la bóta penjada a l'esquena, vaig sortir de casa disposat a fer més soroll que ningú i a aplaudir fins rebentar, no tenint inconvenient que els cambrers del poble veí diguessin "voy" davant del fort i insistent repic.

Vaig situar-me a les costes de Sant Feliu. Prop d'allí hi ha una font d'aigua molt bona... per a posar el vi en fresc.

Tots aquells indrets eren plens d'entusiastes: En sortir de Barcelona envers Esplugues, dalt de la bicicleta llogada a la casa de la cantonada, tota la carretera de Sans ja estava plena de nombrosos aficionats, els quals formaven una inacabable muralla humana, abundant-hi els rostres satisfets i con-

tents, que no podien amagar la satisfacció que els hi produïa aquell triple triomf del ciclisme català, ja que tres catalans conquistaven els tres primers llocs de la nostra gran cursa internacional.

Aviat vaig fer amics. A casa nostra això és força corrent. I com que una moto d'avantguarda va passar dient que els corredors havien retardat la sortida, tots els bons amics que des d'aquell moment vàrem ésser-ho, férem cap a la font, a posar el vi en fresc i a menjar el que la dona o la "patrona" havia posat a cada paquetet.

Confesso que els meus coneixements ciclistes són ben migrants; sé qui és Cañardo, Mució, Janer, Ferrer, Espanyol... recordo Magdalena, també l'Abadal, però estic bastant peix de les novetats hagudes durant aquests últims anys, a part, naturalment, dels grans "asos", les gestes dels quals són lloades per les multituds.

Però tots els de la colla, eren uns "trufos" amb això de la bicicleta. N'hi havia un que presumia molt de tècnica, cosa que podia fer, ja que era un dels més aprofitats deixebles de l'apòstol Torres.

I aquest savi, ens va explicar que entre Cañardo, Mució i Borràs, havien pelat tots els estrangers que havie vingut, demostrant que el nostre ciclisme és ja cosa seriosa, i que no cal que vinguin de fora a ensenyar-nos res. Tota una sèrie de corredors famosos, no han pogut amb els nostres, que en

les pujades marxen amb la suavitat i potència del més famós vuit cilindres. Cara amunt, no hi havia qui els aguantés, i, cara avall, és llençaven com dimonis, el que féu arronçar el llombrígol als forasters, que deien que, per venir a córrer ací, és precis fer testament per endavant, ja que, cara amunt, et fan treure el fetge pel nas, i, cara avall, si els vols seguir, acabes sofrint trastorns de ventre.

Tot plegat, Cañardo ha fet el primer absolut, recorrent els 1,381 quilòmetres en cinquanta una hores, tres minuts i trenta sis segons. Mució ha quedat segon, en cinquanta una hora, nou minuts i vint i-vuit segons. El tercer lloc ha estat pel noi de Cornellà, Borràs, amb cinquanta una hores, vint minuts i vuit segons. El quart lloc ha estat pel baturro-francès Riera, el qual ha trigat trenta nou minuts més que Borràs per a fer el quilometratge.

FUTBOL

Segons diuen els grans diaris, avui arriba a port l'equip del "Barça", el qual ve a saludar Colom després de la seva gloriosa "tournee" per les terres que descobrí el gran home.

Però jo, si fos de Colom, els ventaria un cop de dit a tots que els massegaria les costelles, pel malament que ho han fet, i per les pallisses que s'han deixat pegar. Suposem que els socis no hi aniran amb músiques.

JEPET

La Comissió organitzadora del concurs de caricatures de Samitier, de la "Penya Esportiva Blau-Grana", ha rebut, aquests dies, gran nombre de precés d'artistes de Barcelona i de fora, demanant una pròrroga a l'admissió de treballs per a l'esmentat concurs. Atenent aquestes sollicituds, ha tingut a bé, doncs, la Comissió organitzadora, limitar el temps d'admissió de treballs fins el dia 20 d'octubre pròxim, data en la qual quedarà tancat el terme d'admissió definitivament.

Promet ésser un èxit del tot falaguer aquesta exposició, car fins avui hi han molts dibuixos en poder de la "Penya", i, amb la pròrroga atorgada, encara és d'esperar més interès per al concurs.

A Barcelona s'acaba d'iniciar un Congrés Internacional de dones universitàries, vingudes de les quatre parts del món. Diem que s'ha iniciat només, perquè la segona part s'està celebrant a Madrid i la tercera, amb caràcter de clausura, tindrà lloc a Sevilla.

Ja poden pensar que en aquest Congrés es parlarà de tot el diví i l'humà, i que, per postres, o sigui a les converses d'orde particular, que canviaran les congressistes, en acabar les sessions, s'exercirà la més escrupulosa crítica respecte els homes. De l'únic que segurament no parlaran és de rentar plats i de sargir mitjons, car d'això se'n deuen cuidar els respectius marits.

Ja anem bé, ja, per anar a Sans!

❖

Fa pocs dies, a la ciutat d'Alacant van morir dues germa-

nes bessones, que havien viscut identificades, en tot, fins a l'extrem d'haver-se casat el mateix dia i quedar-se vídues al mateix temps, perquè els respectius marits van ésser víctimes de la mateixa malaltia. Elles també, en morir, ho han fet amb un dia de diferència l'una de l'altra.

Segons afirmen les referències del cas, ambdues tenien els mateixos gustos i idèntiques inclinacions. Essent així, l'únic que ens estranya és que s'haguessin casat totes dues, doncs amb un sol marit en tenien ben bé prou.

❖

Llegim, en un diari de finances, que una Companyia titulada "Hidroelèctrica Ibèrica" vol augmentar el seu capital.

Nosaltres tenim el mateix propòsit des de fa molt temps i encara no hem trobat el miraculós procediment que s'ha d'emprar per a aconseguir-ho.

Si algú de vostès té la recepta, ja farà el favor de donar-nos-la i li gratificarem.

❖

A la gran varietat d'esports moderns, se n'hi ha incorporat un de nou que se'n diu "ping-pong". Ja funcionen penyes dedicades a cultivar-lo, i aviat veurem concursos i campionats per tal de concedir títols distingits als que surtin "asos" del nou joc.

Per aquest camí, no desconfiem de veure campions de "pim-pam-pum" i de "parells i senars".

❖

Els empresaris de teatres semblen tocats del bolet. D'ací a ací, a tots els dona per fer temporades de vers, fins a l'extrem que, si un vol oir cantar, se n'ha d'anar al celobert a l'hora de rentar els plats; mes, de cop i volta, els dona pel gènere líric, i tots, a la vegada, es posen a contractar "divos" i a desempolvorar les partitures de vint anys enrera.

La setmana passada, sense anar més lluny, van funcionar, a Barcelona, cinc teatres de sarsuela, i vam tenir una regular collita de "pinyols".

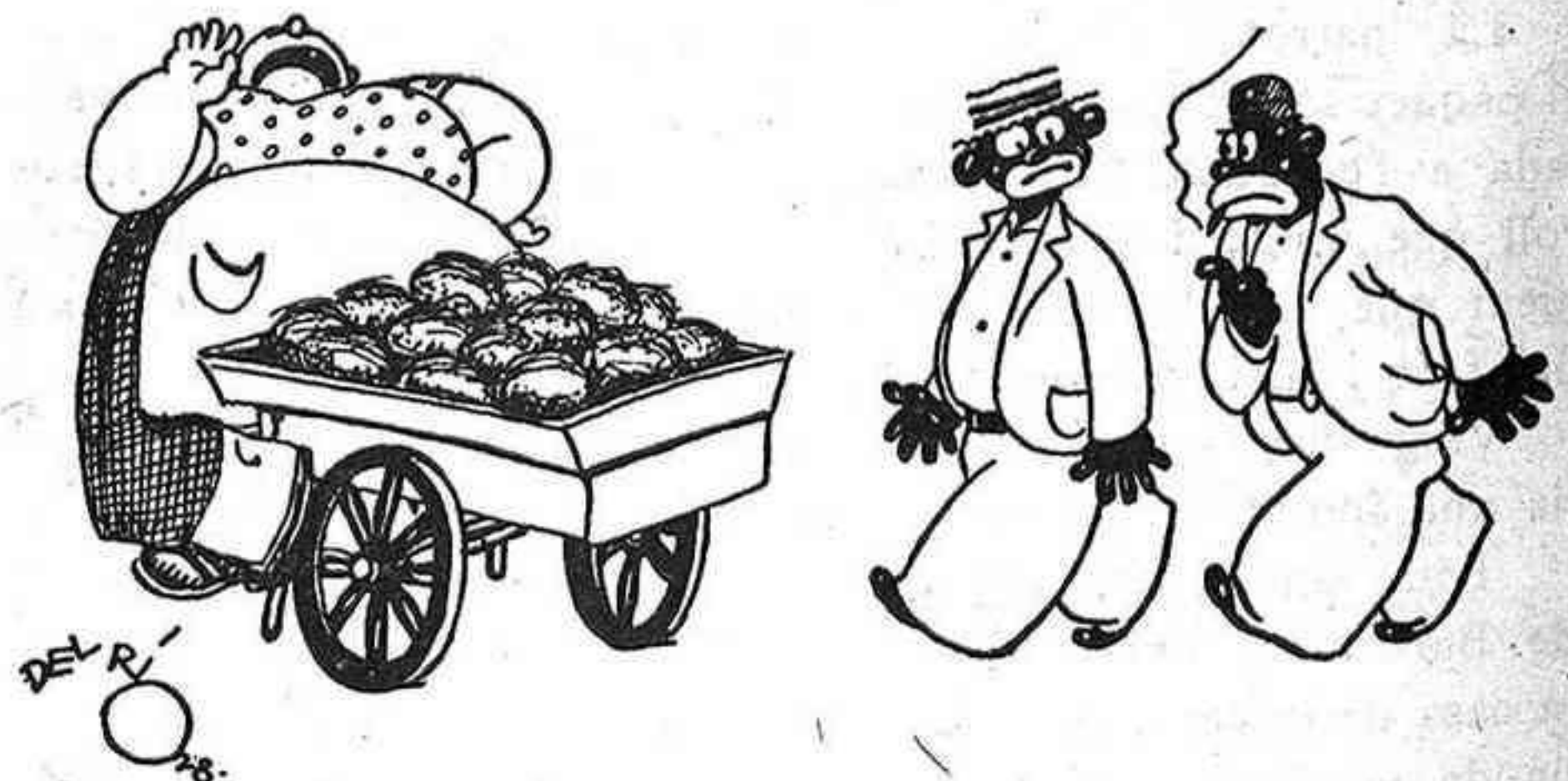
I així volen resoldre la crisi? Potser deuen pensar que:

"Quien canta,
su mal espanta,"

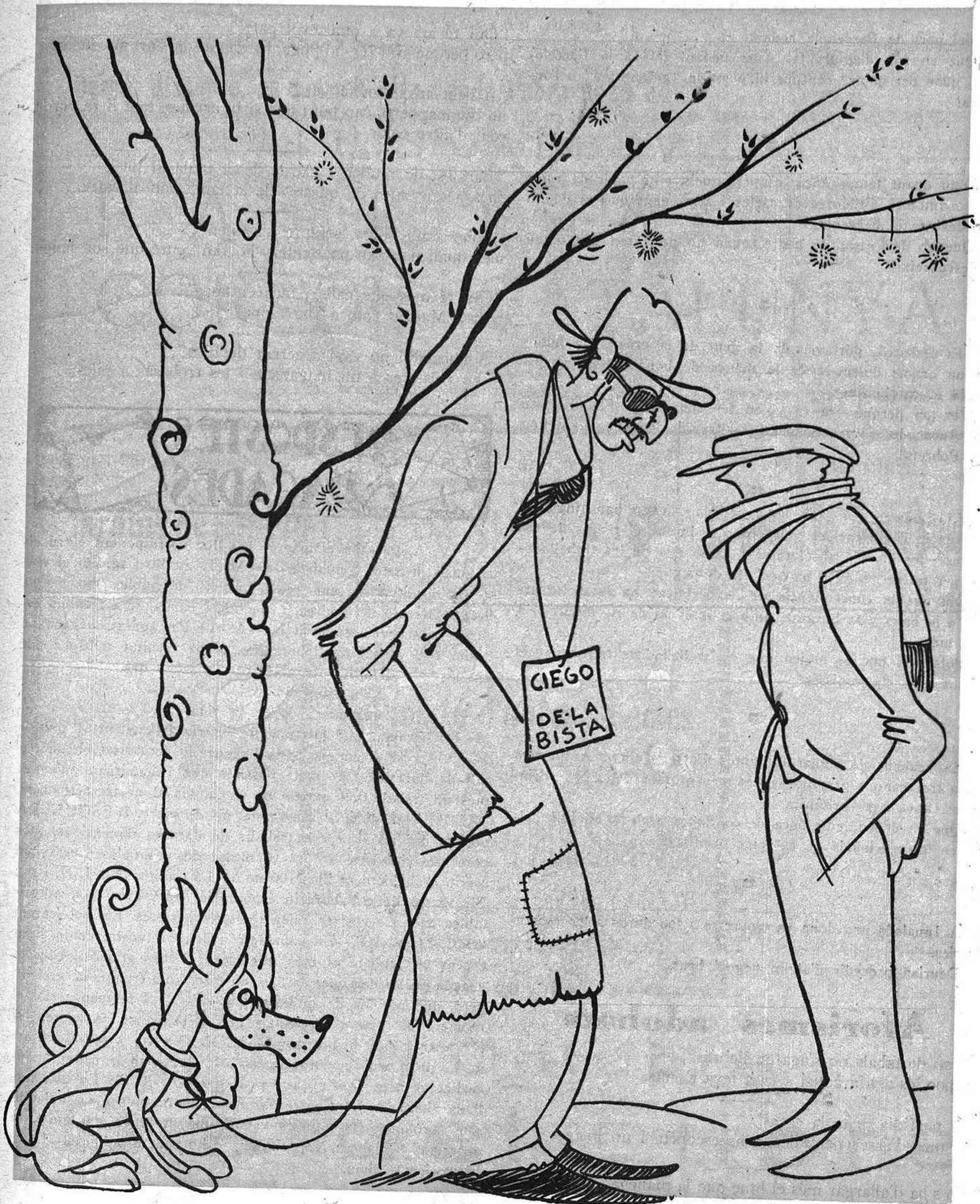
però el mal és que qui s'espanta és el públic.

❖

Aquests minyons esportius, en tenen cada una!...
Ara n'hi ha un escamot que es preparen per fer la traves-

La venedora de cocos.—Que són de l'Havana!
—Me parece que nos han conocido, ché!

LI VE DE FAMILIA

—El meu pare ja era cec.
—I la seva mare?
—La meva mare, bòrnia i herzegovina.

sia del port de Barcelona nedant.

Que en són d'ignorants! Anar nedant fins a la Barceloneta, quan per quinze cèntims hi porta la "golondrina" o l'autobús!

✱

D'un quant temps ençà, es persegueix amb molt de rigor les sonàmbules, tiradores de cartes i altra gent que es dedica a endevinar el pervenir.

Que en deu ésser de negre, quan no permeten que ningú el descobreixi!

✱

"El Debate", portaveu de la gent de la crosta, ha publicat un article dolent-se de la manca de bons escriptors que pateix el catolicisme.

Vet ací perquè ara es volen fer seu Josep Pla. Es veu que Rucabado, Civera Sormaní, i altres de la colla, no pinten res. Pobrets!

✱

Vint-i-quatre noies de bona casa a Xicago han tingut la ocurrència d'emplear-se, com obreres, durant el temps de vacances i fer la vida absolutament igual a la de les treballadores, per tal de veure el pa que s'hi dona.

Diu que la conseqüència de l'experiment ha estat tornar-se'n a la bona vida burgesa, amb la intenció de no moure-se'n mai més.

Potser sí que es creien que els treballadors fermaven els gossos amb llangonisses!

✱

En acabant de signar el famós Pacte Kellog, Anglaterra envia tres canons grandiosos, els més grossos del món, a Singapur, nova base britànica.

Que en deuen tenir poca de confiança amb la eficàcia dels pactes internacionals de caràcter pacifista!

✱

A Igualada una dona va trovar-se 1.500 duros a les escombraries.

Deurien procedir d'algun negoci brut.

Aforismes adobats

"A so de tabals no s'agafen llebres",
tampoc les agafaràs, si a casa teva t'estàs.

"La perfídia mata la caça",
si a més d'ésser perfidiós, tens escopeta i un gos.

"No s'ha d'allargar més el braç que la mànega",
si no ho pots abassegar, sense mànega has d'anar.

"Ton amic prova'l primer, ans no l'hagi de menester",
perquè no se't pugi al cap demanar-li mai diner.

"Amor carnal, hom savi fa pec,
ara que, si el pinten ceç, encara que faci pec,
serà sempre natural.

"Qui té art va a qualsevol part",
però perquè així fer-ho puga, ha d'ésser de l'art que belluga

"A cent anys, coteta verda",
no tinguis, però, cap por; que si hi arribes, tant li fa verda com d'altre color.

"Baralles de muller i marit, de la taula al llit",
encara que, més de quatre, de la taula van al catre.

"Boigs amb boigs, sempre s'avenen",
mes quan no, com no s'enten, ho fan veure que són boigs.

"Qui té més que callar, més enraona",
tant a Madrid com a Barcelona.

"A l'hospital no vagi a cercar desfiles",
si en vols, ves a un magatzem i les trobaràs a piles.

J. V. A.: Passa a ocupar el seu lloc corresponent entre els originals pròxims a publicar-se.—M. T. S.: Bo i agraint el vostre noble propòsit, ens veiem privats de publicar-ho per la llarga extensió del treball, i, per altra banda, fóra llàstima escursar-lo perquè està molt bé.—A. A.: Per aquesta vegada no farem res, estimat col·laborador: us ha resultat minso i poc graciós. No defalliu, per això, car ja sabeu que

"Un tropezón
cualquiera da en la vida"

M. B.: Trobem que no té gaire interès i l'enviem al cove.—M. C. A.: Si el mateix tema l'haguéssiu condensat en un parell de quartilles, és molt possible que l'haguéssim publicat; més un treball tant extens no té cabuda al nostre setmanari.—C. P.: Com diem al senyor del pis de sobre, L'ESQUELLA no pot dar acolliment a treballs de llargues dimensions, més com que el vostre no les té massa desmesurades i està ben escrit, probablement l'insertarem a "La Campana".—J. D. i A.: Els versos de col·laboració espontània "rara avis" són aprofitables, més els vostres valen totes les pessetes. Els publicarem aviat.—M. V. i F.:—En començar a llegir el vostre conte, hom espera un acabament més intencionat i més graciós. Aquesta vegada no ho heu encertat; us ho diem amb franquesa, creient, però, que no heu de molestar-vos.—E. R. T.: Quan arribi el moment de triar els originals per a l'Almanac, ja veurem si el vostre treball hi pot cabre.—M. M. O.: No es pot aprofitar: us ho diem amb el cor a la mà.—P. A.: Amb la mateixa sinceritat us hem de dir que va al cove.—A. R. S.: En una vetllada literària del Centre de Dependents potser us aplaudirien sorollosament aquests versos que nosaltres llencem a la paperera.—Gelabeu: No, senyor: no ho podem publicar.—J. P.: Idem, ídem, ídem.

EL PRESENT NUMERO

HA ESTAT VISAT PER LA

CENSURA GOVERNATIVA

Impremta L'Esquella i La Campana : Olm, 8, Barcelona

Llibreria Espanyola d'Antoni López • • Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELÉFON 18692

Demà, dissabte, es posarà a la venda l'obra nova de

LLUIS CAPDEVILA
B A R C E L O N A ,
C O R D E C A T A L U N Y A

Un volum de més de 200 planes pessetes, 4

PERE COROMINES

Jardins de Sant Pol

Pessetes, 4

PERE COROMINES

PUTXINEL·LIS

Pessetes, 4

PERE COROMINES

La mort d'En Joan Apòstol

Pessetes, 3

AVIAT SORTIRA el primer volum de la

Col·lecció d'obres selectes

A. MURGER

ESCENES DE LA VIDA BOHEMIA

Versió catalana de E. LLUELLES

Pròleg de SANTIAGO RUSIÑOL

6 d'Octubre
Dia del Llibre
Festa de la cultura

La Llibreria Espanyola d'Antoni López obsequiarà els compradors amb el retrat i autògraf dels nostres millors escriptors.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorga rebaixes.

ELS NOSTRES CAMPIONS

—On aneu?
—A l'Argentina!

—D'on veniu?
—De l'Argentina!